

15. 9. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konec Směrnice o patentabilitě softwarových vynálezů - Pyrrhovo vítězství

Dne 6. července ukončil Evropský parlament debatu nad návrhem Směrnice o patentovatelnosti vynálezů realizovaných na počítači (také nazývané jako Směrnice o patentabilitě softwarových vynálezů), a to tím, že zamítl společnou pozici Rady EU. Legislativní proces tak již nebude pokračovat, dle komisařky Benity Ferrero-Waldner již Komise ES nebude podávat podobný návrh, pokud ji k tomu ovšem Parlament nevyzve s možností podílení se na přípravě textu ve speciálních komisích.

Cílem návrhu Směrnice bylo harmonizovat na evropské úrovni situaci ohledně udělování patentů na vynálezy, které se týkaly počítačových programů. Evropský patent by měl být podle čl. 52(1) Evropské patentové úmluvy (dále jen "EPÚ") udělen kterémukoliv vynálezu, který splňuje podmínky průmyslové využitelnosti, je nový a obsahuje vynálezeký pokrok. To ovšem podle čl. 52(2) EPÚ neplatí mj. pro programy počítačů, přičemž výjimka a zákaz udělování patentů platí pro počítačové programy *jako takové*.

Patenty začaly být udělovány na počítačové programy zejména v USA a v Japonsku. Evropský patentový úřad na základě zahraničních trendů a vzhledem k výše uvedenému výrazu *jako takové* přijal pod vlivem judikatury svého odvolacího orgánu doktrínu, podle které připustil udělování patentů na software v případech, kdy půjde o více než *běžnou fyzickou interakci mezi programem a počítačem* a počítačový program, bude mít za výsledek *technický efekt*. V praxi tak, přes výše uvedený zákaz pro počítačové programy, existuje v rámci EPÚ více než 20,000 Evropských patentů vztahujících se na software.

Z praxe EPÚ pramenila určitá výkladová nejasnost, kterou si kladl za cíl vyjasnit návrh Směrnice. Jejím klíčovým pojmem byl *technický přínos*, jako předpoklad vynálezu **jehož součástí** je počítačový program. Ten měl být *jako takový* nadále chráněn pouze právem autorským. Okolo návrhu Směrnice se strhla prudká debata na jejíž jedné straně byly velké softwarové společnosti a na straně druhé sdružení (open source) programátorů, prosazující přísnější regulaci možnosti udělování patentů. Na jejich stranu se postavil i Evropský parlament, který v rámci spolurozhodovací legislativní procedury mj. požadoval, aby *technický přínos* vynálezu spočíval v posouzení, zda vynález je průmyslově aplikovatelný ve striktním slova smyslu (musí jít o řešení ryze technického problému, hlavní bude stroj a ne program). To vedlo k protestu velkých softwarových společností a nakonec také ke krachu legislativní procedury a konci návrhu Směrnice.

Dle mého názoru je nepřijetí návrhu Směrnice velkou škodou, a to i proto, že poslední společné stanovisko se jen málo lišilo od požadavků Parlamentu na *technický přínos*. Po více než třech letech evropské legislativní procedury se dostáváme opět do stavu, založeném na výkladu Evropského patentového úřadu, který do značné míry následují patentové úřady národní. Patenty jsou udělovány na vynálezy související s počítačovými programy volněji než podle přísných kritérií požadovaných Evropským parlamentem. To může mít vliv na menší softwarové společnosti s obtížnějším přístupem k patentům, zejména kvůli nedostatku financí a znalostí patentových procedur. Následkem může být oligopolizace odvětví pro velké hráče vlastníci práva ke klíčovým počítačovým vynálezům s možností vytváření patentových poolů.

Dá se tak říct, že nepřijetí návrhu Směrnice, proti kterému bojovala sdružení programátorů bude Pyrrhovým vítězstvím s návratem ke stavu volnější a nepřehlednější regulace.

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezů v jiných členských státech EU](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)